Eduskunnan talousvaliokunta

Asiantuntijalausunto asiassa U 60/2023 vp

U 60/2023 vp - Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisen euron käyttöönotosta (digieuroasetus)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV) asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi digitaalisen euron käyttöönotosta (digieuroasetus). KKV esittää lausuntonaan seuraavaa:

KKV yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että digitaalisen euron vaikutuksia on haastava tässä vaiheessa arvioida, sillä sen tutkimus- ja selvitysvaihe on kesken, eikä projektissa edistettävää toteutustapaa ole vielä päätetty. KKV pitää hyvänä, että kilpailua maksumarkkinalla pyritään lisäämään ja katsoo, että digieurolla voi olla maksumarkkinoiden kilpailua lisäävä vaikutus. KKV kuitenkin katsoo, että maksumarkkinoiden kilpailullisuudesta on jatkossakin syytä pitää huolta ja tästä syystä on tärkeää, että sääntely kohtelee erilaisia maksutapoja ja maksupalveluntarjoajia tasapuolisesti. Siten myös digitaalista euroa koskevien ratkaisujen tulisi olla sellaisia, ettei siitä lopulta muodostu ainoaa maksutapaa. Esimerkiksi sillä, ettei digitaaliselle eurolle makseta korkoa ja sille suunnitellut saldorajat ovat seikkoja, jotka todennäköisesti johtavat siihen, ettei digitaalisesta eurosta muodostu markkinoiden ainoaa maksutapaa. KKV myös katsoo, että maksusovellusten yhteentoimivuus eIDAS-lompakkosovellusten kanssa ja velvoite pääsyyn mobiililaitteiden ja viestintäpalvelujen laitteisto- ja ohjelmistokomponentteihin voivat olla seikkoja, jotka lisäävät ja ylläpitävät kilpailua maksumarkkinoilla.

KKV katsoo digieuroa koskevaan ehdotukseen sisältyvien pyrkimysten lisätä kilpailua, innovaatioita ja maksuvälineiden tarjontaa ja siten kuluttajien valinnanvapautta sekä parantaa talouden häiriönsietokykyä edesauttavan myös kuluttajien asemaa markkinoilla. Erityisen tärkeänä kuluttajien kannalta KKV näkee digieuron korkeaan yksityisyyden- ja tietosuojaan liittyvät tekijät. KKV katsoo, että korkeaan yksityisyydensuojaan liittyviä ratkaisuja tulisi tarkastella laajemmin myös online-maksujen osalta esimerkiksi tiettyyn maksun suuruuteen kytkeytyvään rajaan pohjautuen. Toisaalta esimerkiksi saldorajoja koskevan sääntelyn suhdetta yksityisyyden- ja tietosuojaan olisi syytä tarkastella tilanteessa, jossa käyttäjällä voi olla useampia omia tai jaettuja digitaalisen euron maksutilejä eri palveluntarjoajilla.

Kuluttajanäkökulmasta merkityksellisenä KKV pitää lisäksi digitaalisen euron saavutettavuuteen ja taloudelliseen osallisuuteen kohdistuvia ratkaisuja,

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Postiosoite PL 5, 00531 Helsinki • **Puhelin** 029 505 3000 (pvm/mpm)
Y-tunnus 2502067-3 • **Sähköposti** kirjaamo@kkv.fi • **kkv.fi**

ALLEKIRJOITETTU
ASIANHALLINTAJÄRJESTELMÄSSÄ

joiden myötä myös toimintarajoitteisten ja rajalliset digitaaliset taidot omaavien henkilöiden tulisi olla mahdollista käyttää digitaalista euroa mahdollisimman laajalti ja joiden myötä digitaalisen euron perusmaksupalvelut varmistettaisiin myös taloudellisesti syrjäytyneille. KKV katsoo tarpeelliseksi täsmentää, ettei kuluttajalle digitaalisen euron perusmaksupalveluna tarjottava sähköinen maksuväline voisi olla sellainen, joka edellyttää esimerkiksi älypuhelimen omistamista.

Siltä osin kuin digieuroasetukseen ja käteisasetukseen sisältyvää laillisen maksuvälineen aseman noudattamisen valvontaan liittyvää valvontaviranomaisen tehtävää harkittaisiin mahdollisesti kuluttaja-asiamiehen tehtäväksi, KKV korostaa, että valvontatehtävän istuminen muun kuluttajansuojalainsäädännön valvonnan luonteeseen on tärkeää varmistaa myös siitä näkökulmasta, että kuluttaja-asiamiehellä säilyy valvonnan priorisointivelvollisuus ja -oikeus, eikä valvontatehtävä merkitse velvollisuutta yksittäisten kuluttajailmoitusten yksilöllisestä kantelunomaisesta käsittelystä.

Lisäksi neuvotteluissa tulisi tarkastella käteisen ja digieuron muodostamaa kokonaisuutta laillisen maksuvälineen hyväksyttävyyden ja tähän säädettyjen poikkeusten osalta, maksutavasta sopiminen mukaan lukien, sen varmistamiseksi, että sääntely muodostaa johdonmukaisen kokonaisuuden.

Anna-Emilia Sirén
ryhmäpäällikkö